

N:o 14.

Af herr **Ljungberg**, angående tillägg i förordningarna om kommunalstyrelse å landet, i stad och i Stockholm samt om kyrkostämma m. m.

Det är uppenbart, och det finnes äfven i domarreglerna angifvet, att »all dom skall befästas med skäl och bevis»; ty domaren skall intet döma, utan efter skäl och bevis. Så heter det äfven i 24 kap. 3 § rättegångsbalken: »All dom bör fästas på skäl och lag och ej på godtycke.» Men från denna välgrundade regel bilda våra nya kommunallagar märkliga undantag; ty enligt dem är det nog, att ett beslut, det må nu vara huru oförnuftigt och skadligt som helst, är fattadt, för att det skall vara orubbligt, så framt icke den klagandes *enskilda* rätt är förnärmad eller något *formellt* fel kan i beslutet uppvisas.

Dessa båda tillåtliga skäl till ändring förekomma emellertid icke ofta, då tvisten gäller en allmän angelägenhet; och denna må vara behandlad till än så stor skada för en hel kommun eller församling, så kan därför nästan aldrig rättelse ske i de mest afvita beslut, så snart majoriteten å en kommunal- eller kyrkostämma fattat detsamma.

Uti kongl. förordningen om kommunalstyrelse på landet af den 21 mars 1862, § 75, heter det:

»Medlem af kommunen, som åt kommunalstämmans eller fullmäktiges beslut uti kommunens gemensamma angelägenheter ej nöjes, eger rätt att, der han tilltror sig kunna visa, att beslutet *kränker hans enskilda rätt* eller eljest *hvilat på orättvis grund*, eller att det icke *i laga ordning tillkommit*, eller att det står *i strid med allmän lag eller författning* eller annorledes *öfverskrider deras befogenhet*, som beslutet fattat, deruti rättelse söka genom besvär» — — —

Enahanda stadgande återfinnes i kongl. förordningen om kommunalstyrelse i stad, af samma datum, § 76, samt i kongl. förordningen om kyrkostämman samt kyrkoråd och skolråd, § 41, likaledes af 21 mars 1862, såsom äfven ett dermed öfverensstämmande stadgande finnes i 49 § af kongl. förordningen den 23 maj 1862 angående kommunalstyrelse i Stockholm.

Nu händer det emellertid inom våra kommuner icke sällan, att genom enskilda intressens spel eller genom ofullständig saklig utredning mycket oförståndiga och för kommunen skadliga beslut fattas, eller ock att, sedan ett gagneligt beslut blifvit fattadt, detsamma genom en ny, artificiellt åstadkommen majoritet upprifves; och i intetdera fallet anser sig, på grund af ordalydelsen i nämnda paragrafer, länsstyrelsen eller öfverståthållarembetet kunna göra någon ändring, om det icke gäller den klagandes enskilda rätt eller beslutet varit i formelt afseende orätt — under hvilka båda kategorier nämnda myndighet tyckes, utom annat, subsumera uttrycket »orättvis grund».

I en stadsförsamling förekom en fråga, som gälde en utgift på en half million kronor. Med stor majoritet beslöts, att dessa medel skulle användas på ett för församlingen särdeles ändamålsenligt sätt; men någon tid derefter inkom en motion om upphäfvande af nämnda beslut, och genom välordnade hjälptrupper af enskildt intresserade lyckades det förslagsställaren att få det gamla beslutet upphäfdt, så att medlen kommo att användas på ett sätt, som var till men både för ändamålet och för församlingen. Det oaktadt ogillades de deröfver anförda besvär, emedan vederbörande myndighet alldeles icke ingick i pröfning af *sakfrågan*.

I en annan församling upprepades snart derefter samma spel. Församlingens en gång uttryckta vilja gälde intet, icke ens i en så magtpåliggande sak, som den att förhindra, det en protestantisk kyrka skulle iklädas katolsk skrud. Majoritetens redan laga kraftvunna beslut att sådant *icke* finge ske kullkastades, efter derom väckt motion, af en ny hop-samlad majoritet, och klagomål, som, om de pröfvats på sakliga grunder, ovilkorligen skulle ha gillats, blefvo nu underkända, emedan de klagande icke blifvit enskildt förnärmade etc.

Det synas mig naturligt, att en utsträckning af besvärsrätten är i detta fall desto mera befogad som, när det gäller allmänna angelägenheter, intet kan vara mera i sin ordning, än att det allmännas intressen få göra sig gällande. Här är ju endast fråga om rättigheten att klaga, det vill säga att få målet pröfvadt efter sakliga »skäl och bevis», och hvarför skall denna rätt vara medgifven den som klagat i enskildt intresse och af personliga skäl, men icke den eller dem som besvara sig i allmänt intresse, på allmängiltiga grunder och i frågor, som gälla tusendens väl eller trefnad.

På dessa grunder får undertecknad vördsamt hemställa,

att uti de i kongl. förordningen af den 21 mars 1862 angående kommunalstyrelsen å landet och i stad samt af den 23 maj samma år angående kommunalstyrelse i Stockholm afvensom af förstnämnda dato angående kyrkostämma, kyrkoråd och skolråd intagna, lika lydande paragrafer om besvärsrätten det tillägg måtte göras, att efter orden:

— — tilltror sig kunna visa, att beslutet kränker hans enskilda rätt eller eljest hvilat på orättvis grund, införes följande:

— — eller är kommunen (församlingen) eller det allmänna till men — —.

Stockholm den 15 januari 1897.

C. E. Ljungberg.